

ŽELJKA ŠUTIĆ

Maslačak

„Stara cura“... „Kraljev vojnik a došao na ženino.“ Tresla je obrazima cokćući debela susjeda kad se Maruša udavala. Gibali su se kao nadošlo tijesto.

Suhonjav, ruku pruženih uz tijelo s kojih su visili preveliki rukavi uniforme, stajao je Antun kraj žene.

Noćne straže su duge i samotne, pod teškim đonovima škripi led. Prsti se smrznu pa pocrvene. Antun uvuče šake pod pazuhe a vrat u podignutu kragnu šinjela, pa se nasloni na stablo. Grančice jasena su zaleđena čipka, jedna se otkine, trzne ga iz polusna, sklizne niz smrznutu uniformu i razbije se o tlo kao kristalna čaša. Samo je dah vruć i grije oči. Iz dubokih i mutnih jama zaiskri kad Maruša rodi četvrto. Sina.

Sedme zime sušica je Antunu oglodala kosti. Žena podere posivjelu plahtu, natopi krpe rakijom i zamota mu glavu, ruke i noge. Kao mumija umotano tijelo na slamarici, slabo i nepomično. Samo stjenice gmižu i množe se u suhim slamkama. Od njihovih ugriza na Antunovoj koži crvene ranice. Ostavljaju krvavi trag na plahti.

Na mrtvo tijelo navuku uniformu. S mršavih ruku i nogu padne tvrda čoha i prostre se po sanduku. Ukočenoj i naslonjenoj na mrtvački sanduk Maruši bi samo povremeno zadrhtala donja čeljust. Koža joj je mirisala na dječju mokraću i Antunov truli zadah. Otkad je umro i Maruša i kuća propadaju.

Sa ispucalog stropa prašina pada po mlijeku. Jutros je iz punog vimena potekao bijeli mlaz i oštro udario o dno metalne kantice. Maruša naloži vatru u peći pa sjedne i smota škiju. Kroz pukotine na metalnim platama izlazi plavičasti dim, valja se po zraku i uvlači u pocrnjele zidove. Takva su i njena pluća.

Na zidu do malog prozora zakucana dva čavla. Na jednom visi drveno raspelo, na drugom Antunova fotografija. Jutarnja zraka sunca probije se kroz prozorsko staklo i otkrije crvenu boju na kragni Antunove uniforme i Isusovih rana na raspelu.

U kuhinji je tiho. Riječi su zakopane, odavno, s Antunom. Samo pjena na mlijeku diše i raste. Lucija s dva prsta uhvati ručnicu lonca i povuče ga na kraj šporeta. Primakne ruku ustima, puhne u prste i zagleda se u crvene krugove, jedan je pojela hrđa. Lucijina koža je kao mlijeko, zaobljeni bokovi oslikaju se na suknji kad napravi korak. Spora je i zamišljena.

Maruša sjedi na drvenoj škrinji, prebire zrna krunice i moli. Ne skida crno otkad joj je umro muž. Iz marame joj ispale hladne i glatke pletenice. Migolje po ramenima kao crnobijele zmije. Škrinju nitko osim nje ne otvara. Ispusti krunicu a drvena zrna povezana bijelim koncem skliznu u krilo. Podigne ruke pa kvrgavim prstima skine maglu s očiju. Kao žeravice zapeku Luciji leđa. Nagne se i pogleda u kćerine nabrekle grudi ugurane u bluzu. Škrinja ispod nje zastenje. Uvuče se još jedna tajna pod ključ stare kutije.

Na pleća rano obudovjele žene natovari se novo breme. Ustane, zagrabi zrak suhom rukom i zarije nokte u mlado meso. Lucija se trzne i obori glavu. Riječi ožive, slede utrobu pa se popnu do mozga i lupaju u čeonim žilama. Odatle nikad ne odlaze.

„S kim si bila?“ Zakrvavljenih očiju drekne Maruša.

„Kurvo!“

Križ i očeva slika nestanu u očima punim vode. Šamar je slika majčinih prstiju, niz njih se cijedi pramen iščupane kose.

Mlijeko se razlije po užarenim platama, nabubre smeđi mjehuri kao gnojni čirevi. Lucija istrči na verandu. Pod težinom pune maternice zaškripe drvene daske. Stegne je u grlu.

Tako je ona stezala stomak. Gustu široku krpu odveže kad pođe spavati. U polutami sobe Kaja je promatrala sestrin veliki stomak. Tišinu bi prekidao samo Lucijin povremeni uzdah.

Lucija se skutri pod stablo višnje ispod kuće. Krošnja su svilene haljine. Šušte. Gugutke zobaju zrele višnje. Iz njih se cijedi sok, pada po okruglim glavama maslačka i boji ih u krvavo. Niz leđa joj klizi znoj. U ustima gorčina nedozrelih višanja a lice bijelo kao roške s maslačka što ih vjetar raznosi po livadi.

Maruša se nasloni na crvljivu ogradu verande. Ispod su mačka i mačići. Klupka sivog krzna prošarana bijelim. Prije nego odrastu mačice će potrpati u gustu jutenu vreću i baciti u rijeku. Svezan rubac držao je bradu koja se tresla kao da će se svaki čas odvojiti od ostatka lica pa zajedno sa zubima pasti i udariti u drveni pod verande. Zatrese pruženim prstom:

„Neću kopile u kući.“

„Il u goru il u vodu.“

„Moj Antune šta sam dočekala.“

Glas i tijelo joj grozničavi. Kad noge popuste spusti se na tlo, utopi u crnilu suknje i nastavi proklinjati. Jezive materine kletve slijevale su se u Lucijin um. Od njih sva odrveni, sledi joj se pogled, mokre i otežale trepavice padnu, nestane livade i maslačka. Tijelo izgubi težinu, postane sjena.

Kajina leđa su zakrčljala savijena grana. Iz mokre zemlje isparava miris truleži. Težak je i ostaje u nosu. Motiku drži s dvije ruke. Zamahne i zagrne zemljom mladu stabljiku kukuruza. Podboči se rukom u dnu leđa pa se ispravi, skloni pramen znojem zalijepljene kose sa čela. Na rukama joj nabrekle težačke vene. Kad završi zabije oštricu u gnjecavu brazdu pa izvlači noge iz oranice vukući grumenja zemlje zalijepljene za kaljače.

Umornim očima pređe po sobi. Brat i sestra grabe mlijeko iz lonca. Mačka poliže svaku kapljicu koju ne progutaju.

Podigne guste crne čarape do iznad koljena i sveže ih bijelom lastikom. Noge joj tanke, vižljave. Spusti se kroz šljivik do njiva. Stabljike kukuruza nepomični vojnici na straži. Noć ih još nije progutala. Prkose kao Lucija kad bi je Kaja našla pod Matanom. Zgrabila bi joj kosu zajedno sa komušinom. Pramenovi su se lijepili za mokre obraze. Otimala se bijelim rukama.

Lucija se u suton iskradala iz kuće. Uz put nježno otkine mekanu stapku maslačka s bijelom glavicom. Zatvori oči, zaželi želju i puhne u pahuljaste roške. Bijele i lagane razlete se po livadi kao maleni padobrani. Gdje padnu tu izraste novi cvijet. Matan je sačeka u kukuruzištu. Grudi joj nestanu u njegovim velikim šakama. Kukuruzovina ispod nje se lomi i krcka. Ostavlja joj crvene tragove na nogama.

Večeras je tišinu u kukuruzištu prekidal samo šuštanje sabljastih listova.

Sjekira u snažnim Matanovim rukama zasječe vitku brezu. Iverje prska okolo i pada po trulom lišću. Kad stablo padne Matan zadovoljno uzdahne. Kolijevku će *napraviti dok mu žena rodi*. Prvo im je bilo žensko. Šuma je spokojno tonula u prvi mrak.

U magličastoj zori riječne su vrbe uranjale grane u zagasitu vodu. Splele se grane i zlatna kosa. Kukuruzova svila. Na površini vode Lucijino tijelo nabreklo i modro. U zgrčenoj ruci žuta glavica maslačka.

Zlokobnu tišinu prekine pjesma mladih iz polja, „Hajde draga da ašikujemo, kako ćemo kad ne umijemo.“